

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ Й ОСВІТНЬОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМЕНІ ПРОФ. Є. ПЕТУХОВА**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ
ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Кваліфікаційна робота
на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

Виконала: здобувачка II курсу 212М групи
Спеціальності 012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійної (наукової)
програми Дошкільна освіта

Літварьова Анна Дмитрівна

Керівник к.пед.н., професорка Пермінова Л.А.
Рецензент Романович О.М.
директор Херсонського закладу дошкільної
освіти № 10 санаторного типу
Херсонської міської ради

Херсон – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	8
1.1. Особливості організації й проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти в науково-педагогічній літературі	8
1.2. Сучасні вимоги щодо ефективної та якісної організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти	14
РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	20
2.1. Аналіз сучасного стану організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти	20
2.2. Психолого - педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти	25
РОЗДІЛ III ЕКСПЕРЕМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	29
3.1. Експериментальна перевірка психолого-педагогічних умов організації занять в режимі off-line	29
3.2. Методичні рекомендації для організації проведення	

занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти	32
ВИСНОВКИ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	47
ДОДАТОК А. Анкета «Виявлення сучасного стану організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти»	47
ДОДАТОК Б. Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету	50

ВСТУП

Українська система вищої освіти зазнає вагомих змін, що адаптують її під сучасні реалії, від педагогів постійно чуються такі терміни, як: вебінари, заняття в змішаному режимі, хмарні сервіси, онлайн стажування, змішане та дистанційне навчання. Сутністю навчання майбутніх фахівців дошкільної освіти в змішаному форматі є тісна взаємодія педагога та здобувача, або здобувачів вищої освіти між собою, за допомогою різноманітних засобів та методів ІКТ, поєднуючи проведення занять в навчальних аудиторіях і online-формат, що дає безпосередню можливість опрацювати всі доступні компоненти освітнього процесу (мету, зміст, методи та засоби навчання, форми організації).

Дослідженням питання організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти займаються наступні діячі науки: О. Андреев, К. Бугайчук, Н. Каліненко, Н. Корсунська, В.М. Кухаренко, В. Солдаткін, Е. Тоффлер та ін. Досвід організації проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти наведено у наукових доробках С. Березенської, Н. Олійник, О. Рибалко, Н. Сиротенко. В роботах цих науковців розкрито теоретичні та методичні основи становлення змішаної форми навчання та викладання педагогічно-психологічних дисциплін.

Створення високоякісної та ефективної системи проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх вихователів вимагає, по-перше, ознайомлення з суттю та метою змішаного навчання. Змішане навчання – це тип освітнього процесу, що проводиться з поєднанням online та offline режимів з обов'язковим використанням інтерактивного курсу. Інтерактивний курс – це запланована викладачем освітня

діяльність, що організовується для опрацювання та вивчення структурованої інформації. Режим змішаного навчання в освітньому процесі – це сучасний підхід до звичного освітнього процесу за рахунок введення в нього таких форм проведення занять, як самостійна робота, комунікація, взаємодія, співтворчість, й постійна робота над собою, за умови підтримки засобами ІКТ. Модель проведення занять в режимі змішаного навчання – це комплексна особистісна взаємодія: здобувач – здобувач, здобувач – викладач, здобувач – контент та здобувач – інтерфейс, вони постійно доповнюють та підтримують одна одну, на меті у них різнобічне підвищення якості освітнього процесу в усіх ЗВО.

Отже, на дієвість даної форми навчання як процесу більше всього впливають наступні фактори: непереривний контакт між здобувачами та викладачами, співпраця між здобувачами, впровадження у проектування освітньої діяльності активних засобів навчання, прискорений, змістовно наповнений та корисний feedback, ефективне та продуктивне використання часу, висока внутрішня мотивація.

Актуальність дослідження полягає в необхідності осучаснення системи освіти, шляхом організації проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Актуальність та необхідність вирішення питання підготовки майбутніх вихователів в теперішніх умовах життя зумовили вибір даної теми магістерського дослідження «Особливості організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти».

Мета дослідження – визначити умови впровадження занять для майбутніх вихователів в режимі змішаного навчання та обґрунтувати шляхи його популяризації в сучасному освітньому просторі.

Гіпотеза дослідження полягає в тому, що організація проведення занять в режимі змішаного навчання в майбутніх фахівців дошкільної освіти сприяє оптимізації процесу підготовки здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Завдання дослідження:

1. На основі аналізу науково-педагогічної літератури розкрити особливості організації й проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти;

2. Проаналізувати сучасні вимоги для ефективної та якісної організації проведення занять у майбутніх вихователів в режимі змішаного навчання;

3. Охарактеризувати сучасний стан організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти;

4. Визначити психолого - педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти;

5. Проаналізувати та дослідити психолого-педагогічні умови організації занять в режимі offline;

6. Розробити методичні рекомендації для організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх вихователів.

Об'єктом дослідження є організація й проведення занять в режимі змішаного навчання.

Предметом дослідження – процес організації й проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Теоретично-методологічною основою дослідження стали: загальнотеоретичні положення проведення занять у форматі blended-learning (О. Андреев, К. Бугайчук, Н. Каліненко); практичні вимоги та сучасний стан організації занять у змішаному режимі для майбутніх фахівців дошкільної освіти (С. Березенська, Н. Олійник, О. Рибалко, Н. Сиротенко).

База дослідження. Херсонський державний університет, педагогічний факультет, задіяно студентів спеціальності дошкільна освіта.

Для вирішення вище зазначених завдань було використано наступні **методи дослідження**: аналіз психологічних, педагогічних та методичних наукових джерел, що стосуються організації й проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти для визначення мети, об'єкта, предмета та завдань магістерського дослідження; емпіричні методи дослідження (тест та проєктивні методики), а також методи статистичної обробки даних для створення актуальних методичних рекомендацій.

Теоретичне значення роботи. Розширення знань про умови, методи, принципи та засоби організації проведення занять для майбутніх вихователів в режимі змішаного навчання.

Практичне значення роботи. Теоретичні основи та практичний матеріал дослідження дають змогу викладачам ЗВО оптимізувати процес проведення занять в режимі змішаного навчання для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності дошкільна освіта.

Апробація. Провідні ідеї та результати магістерського дослідження були обговорені та схвалені на засіданні кафедри педагогіки, психології й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова. Зміст роботи відображений у публікації «Специфіка проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти». («Магістерські студії. Альманах». Херсон. ХДУ, 2021 рік).

Структура дослідження: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ І ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

1.1. Особливості організації й проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти в науково-педагогічній літературі

На сьогоднішній день поява новітніх засобів ІКТ вимагає від закладів вищої освіти осучаснення системи підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Здобувачі освіти мають нестандартно мислити, генерувати нові, незвичні ідеї та технології освіти, творчо моделювати процес освіти, постійно розвивати власні навички роботи з ІКТ.

Центральним в питанні організації занять для майбутніх вихователів є впровадження змішаного формату навчання, що комбінує віртуальне освітнє середовище для усіх здобувачів освіти, використання інноваційних методів навчання із застосуванням засобів ІКТ та вже звичну роботу в аудиторіях [4, с.71].

В нашому дослідженні проведення занять для майбутніх фахівців дошкільної освіти в аудиторному форматі розглядається як процес формування знань, умінь та навичок, що відбувається через безпосередню взаємодію між викладачами ЗВО та здобувачами освіти, така форма навчання вимагає використання методів, прийомів та форм організації навчання, що будуть задовольняти освітні потреби майбутніх вихователів. Водночас проведення занять на базі віртуального освітнього середовища – це активний процес освітньої діяльності, в якому базовими носіями навчальної інформації є електронні освітні

ресурси, а комунікація між педагогами та здобувачами реалізується за допомогою засобів ІКТ.

А. Коломієць відмічає, що підготовка майбутніх спеціалістів дошкільної освіти є одним із першочергових завдань державної політики в сфері освіти, що визначені в Законах України «Про вищу освіту», «Про Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології». Проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти сприяє отриманню осучаснених знань, що відповідають дійним реаліям життя. Проте проблема особливостей проведення занять для майбутніх вихователів в змішаному режимі в закладах вищої освіти вимагає додаткового вивчення [13, с.167].

Питання проведення занять в режимі змішаного навчання в умовах інформатизації є предметом дослідження багатьох вітчизняних та міжнародних науковців. Перспективи впровадження такого типу занять для майбутніх фахівців дошкільної освіти висвітлено в наукових роботах наступних вчених: В. Бикова, Б. Дендева, А. Капаті, А. Коломієць, Ю. Машбиця, Ж. Таланової та ін. Проблеми змішаного навчання розглянуто в наукових доробках таких науковців як: О. Андрєєва, Р. Еліс, І. Еліот, В. Кухарченко, М. Ніколс, В. Осадчий, Л. Тріака (змішане навчання та його відмінності від навчання в дистанційній формі); Л. Боремчук, М. Нагірняк (принципи змішаної форми навчання); А. Бойченко, Ю. Линиченко (засоби змішаного навчання) та інші. Теоретичні аспекти та практичні засади питання проведення занять для майбутніх вихователів в умовах змішаного навчання висвітлено в роботах: І. Войтовича, В. Кухарченко, К. Осадчої, С. Семерікова, Є. Смирнової-Трибульської, Ю. Тридуба та ін [18, с.23-24].

Н. Дем'яненко зазначає, що в сучасних реаліях підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти найбільш розвиненим і

поширеним у використанні є змішане навчання з активним використанням засобів ІКТ. У національній системі вищої освіти пояснюють важливість організації проведення занять у змішаному режимі тим, що якість такого заняття залежить від багатьох факторів, а саме: готовності педагогічних кадрів працювати у сучасних реаліях, готовності до створення академічних дисциплін педагогічно-психологічного циклу, що задовольняють освітні потреби здобувачів, готовності до роботи з ІКТ [21].

Проведення занять в змішаному форматі для майбутніх вихователів дає змогу вирішити одне з ключових завдань комп'ютеризації освітнього процесу, а саме: поєднання сучасних засобів ІКТ з традиційними аудиторними заняттями, з метою вдосконалення освітнього процесу для подальшого життя в інформаційному суспільстві.

Тому існують різні підходи до розуміння значення організації проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти, а саме: як до інноваційного освітнього процесу, сучасної освітньої концепції, необхідного синтезу традиційного та дистанційного навчання [1, с.684].

Важливо зазначити, що в контексті концепції Інституту Крістенсена феномен проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх працівників системи освіти трактується як «формальна освітня програма», метою якої є навчання здобувача в умовах комбінування онлайн та оффлайн форм, під час чого відбувається свідомий процес – самоконтролю; лише певна частина освітнього процесу – це навчання на практиці в закладах освіти під керівництвом спеціаліста [6, с.52]. Проведення занять в режимі змішаного навчання вимагає від викладача узгодженості та модальності між опануванням

кожним здобувачем освітніх компонент з метою забезпечення інтегрованого навчального досвіду.

С. Семерікова у своїх наукових доробках зосереджує увагу на тому, що виклики суспільства провокують створення новітніх форм проведення занять для майбутніх фахівців дошкільної освіти, а саме змішаного навчання [20]. Нами було проведено ґрунтовний аналіз науково-педагогічної літератури, що надало безпосередню можливість виділити провідні моделі проведення занять для майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах змішаного навчання:

1. Модель ротації, що передбачає проведення занять в межах однієї дисципліни та почергової зміни аудиторного типу навчання педагогів та здобувачів освіти, або групи здобувачів на опосередковану взаємодію усіх учасників освітнього процесу з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій. Зауважимо, що чергування видів освітньої діяльності може бути постійним (відповідно розкладу) або варіативним.

Під час проведення занять для майбутніх вихователів в змішаному режимі педагог активно застосовує методи інтерактивного навчання, метод проектування, персональне консультування здобувачів, письмові завдання. Ротаційна модель в своєму складі має низку підмоделей: ротація за лабораторіями; ротація за станціями; «перевернутий клас»; персональна ротація.

2. Модель гнучкості, що спрямовується на сприйняття масивної частини освітньої програми під час занять в умовах навчання за допомогою засобів ІКТ, більшість матеріалів на початку презентуються здобувачам онлайн (на базі ЗВО). Викладач стає координатором, що організує проведення консультативної роботи (групової або індивідуальної) для опрацювання тем, які є складними для усвідомлення здобувачами.

3. Модель самостійної роботи забезпечує здобувачам можливість обирати дисципліни власного вибору, що будуть проводитись паралельно з основним циклом фахової освіти. Основні переваги ефективності даної моделі проведення занять майбутнім фахівцям дошкільної освіти в умовах змішаного навчання зумовлені високим рівнем вмотивованості здобувачів до навчання, а педагогів до викладання особисто запропонованих дисциплін.

4. Модель віртуалізованого навчання, що передбачає проведення занять в змішаному форматі для майбутніх вихователів, які будуть спрямовані на обробку переважної більшості освітньої програми за допомогою електронного ресурсу чи ресурсів, а також обов'язковими додатковими онлайн або оффлайн консультаціями з педагогами.

Зазначенні вище моделі проведення занять для майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах змішаного навчання є доречними під час засвоєння та впровадження в процес освіти, із метою реформації української системи роботи ЗВО [19]. Проте необхідно зауважити, що оптимальними для впровадження в освітню систему ЗВО є наступні моделі проведення занять в умовах змішаного навчання: «станційна ротація» (почергова зміна видів діяльності), лабораторна ротація (зміна по черзі лабораторій) та «змінний клас», в якому поєднується технологія дистанційного та традиційного навчання.

У наукових працях А. Бойченко, змішане навчання розглядається з точки зору засобу проведення занять для майбутніх фахівців дошкільної освіти, що надає здобувачам можливість використання переваг дистанційного та аудиторного типів навчання з використанням ІКТ. Важливим для проведення таких занять є забезпечення студентського колективу комфортним освітньо-інформаційним середовищем для навчання в ЗВО, в якому педагоги та здобувачі можуть продуктивно працювати [26, с.264] .

Ю. Машбиця зазначає, що організація проведення занять у форматі поєднання онлайн і офлайн навчання вимагає від педагога чіткої постановки мети, цілей, потреби, завдань. Викладач має постійно користуватися у своїй професійній діяльності стратегіями онлайн викладання дисциплін психолого-педагогічного циклу, забезпечувати здобувачам якісне навчання, встановити постійний розклад відвідування оффлайн та онлайн занять, консультацій [31]. Проведення занять з використанням технології змішаного оффлайн та онлайн навчання сприяє поліпшенню якості підготовки здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта наступним чином: створює сучасне освітньо-інформаційне середовище для досягнення поставлених цілей освітнього процесу та висуває оновлені вимоги до фахової підготовки майбутніх вихователів .

Отже, проведений аналіз психолого-педагогічної літератури дає можливість стверджувати, що впровадження в систему підготовки такої форми організації навчання майбутніх вихователів дозволяє педагогам побудувати гнучкий зорієнтований на здобувача освітній процес, по-перше, беручи до уваги персональні якості здобувачів, по-друге, використовуючи можливості інформаційно-комп'ютеризованого освітнього середовища. Формат проведення занять в умовах синтезу оффлайн та онлайн навчання сприяє збільшенню освітніх можливостей кожного здобувача, сприяє інтерактивному фідбеку між педагогами та здобувачами не лише дистанційно, а й очно з використанням різноманітних методів та засобів навчання. Під час організації зазначеного типу занять збільшується кількість індивідуальної роботи здобувачів, з'являється більше можливостей для вивчення та використання навчального матеріалу на практиці в комфортний здобувачу час та для підбору особистого темпу навчання. В перспективі розвиток організації проведення занять в режимі змішаного навчання

для майбутніх фахівців дошкільної освіти може стати пріоритетним напрямком трансформації системи вищої освіти, оскільки це сприяє підвищенню рівня ефективності освітнього процесу, що здійснюється шляхом об'єднання методик оффлайн та онлайн навчання.

1.2. Сучасні вимоги щодо ефективної та якісної організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти

Для ефективної та якісної організації проведення занять у майбутніх вихователів, в умовах карантинних обмежень процесу освіти, викладачам рекомендовано використовувати форми змішаного типу навчання.

На думку Р.Еліс, першочерговою вимогою до якісного проведення занять для здобувачів освіти в умовах змішаного навчання є правильний вибір завдань освітнього процесу. Для організації занять перед педагогами постають наступні завдання: розвиток креативності та інтелектуальних здібностей здобувача за допомогою здатності використовувати не обмежені ресурси та освітні програми, у тому числі ті, що доступні в мережі Інтернет [35].

Сучасні засоби телекомунікації, задіяні в більшості освітянських галузях діяльності, інформатизовані засоби навчання впроваджують у процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, створюються можливості для появи новітніх форм організації занять, без яких вже неможливо розв'язати спектр завдань, що висуває сучасна система освіти.

Для проведення занять в режимі змішаного навчання дуже **важливо підтримувати постійний зв'язок з здобувачем освіти**, адже сучасний стиль навчання прагне до індивідуалізації. Під час аудиторного навчання усі здобувачі мають можливість задати викладачу

питання й одразу отримати відповідь, що також реалізовано у форматі змішаного навчання та визначає його перевагу над дистанційним. До педагога, що проводить заняття в змішаному режимі ставляться **певні вимоги**: постійний фідбек з здобувачами, як особисто, так і дистанційно; об'єктивна оцінка усіх майбутніх фахівців; встановлений чіткий графік консультаційних робіт в режимі онлайн та оффлайн; створена атмосфера психологічної безпеки. Важливо створити позитивний настрій, який буде сприяти емоційному піднесенню. Майбутній вихователь має бути впевнений, що його педагог не контролер, а людина, яка завжди допоможе у разі необхідності.

Ж. Таланова зауважує, що важливим аспектом проведення занять змішаного типу навчання для здобувачів спеціальності 012 Дошкільна освіта є їх орієнтація на якісну освіту здобувачів, що базується на організації занять психолого-педагогічного циклу з обов'язковим використанням тих типів завдань, що активізують пізнавальну діяльність в групових та індивідуальних формах; систематичне повне діагностування індивідуальних якостей студента та підтримка його особистісного зростання; застосування на заняттях функціональних можливостей інформаційного середовища освіти. Вагомим аспектом досягнення результатів освітньої діяльності під час таких занять є рівень організації педагогічного процесу педагогом [14, с.93].

У продукті синтезу оффлайн та онлайн навчання важливою частиною роботи викладача є знайомство з індивідуальними особливостями кожного з студентів: типом темпераменту, типом мислення (логічне, більш раціональне мислення чи емоційне, що спирається на емоції, відчуття) отже, необхідно організовувати освітній процес таким чином, щоб здобувачі брали активну участь у дискусіях [16, с.548].

Створення комфортних умов для проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти вимагає від викладача ЗВО відбору відповідного змістового наповнення з освітньої компоненти, розширення меж його інформаційного поля за рахунок інтеграції матеріальної бази різних предметів, урахування інтересів та талантів здобувачів, зони їх найближчого розвитку.

Зміст кожної дисципліни психолого-педагогічного циклу при проведенні занять в форматі синтезу аудиторних та онлайн форм набуває практично направлений характер та дає змогу не лише розв'язувати міжпредметні питання, що мають тісний взаємозв'язок з змістом дисципліни, але і сприяє створенню інформаційно-комунікативної компетентності здобувачів, наприклад шляхом вирішення ситуаційних завдань, проектній діяльності та участь в дискусіях. Важливо зазначити, що для вдалої реалізації проведення занять в умовах змішаного навчання педагоги в ЗВО мають оволодіти всіма аспектами роботи з інтерактивними засобами організації освітньої діяльності здобувачів освіти, це включає в себе різноманітні прийоми роботи з майбутніми вихователями в чатах, відеоконференціях, електронній пошті та за допомогою інших засобів підтримки зв'язку [40].

Л. Боремчук зазначає, що для забезпечення високої якості проведення занять в режимі змішаного навчання в ЗВО необхідно використовувати певне інтерактивно-технічне забезпечення, яке включає:

- засоби технічного забезпечення (мережеве обладнання, персональні комп'ютери, технічне обладнання для конференц-зв'язку), які забезпечують розробку та впровадження під час занять веб-ресурсів освітнього напрямлення, управління процесом освіти в ЗВО та необхідні

види взаємодії здобувачів з викладачами під час навчання в змішаному режимі у асинхронному та синхронному режимах;

- засоби інформаційно-комунікаційного забезпечення, що дозволяють кожному здобувачу освіти в умовах змішаного навчання мати цілодобовий доступ до освітніх веб-ресурсів, сервісів та консультацій з викладачами ЗВО для реалізації процесу освіти у асинхронному та синхронному режимах;

- програмне забезпечення суцільного та інклюзивного призначення, яке є ліцензійним, побудованим з урахуванням освітніх потреб усіх здобувачів освіти, враховуючи осіб з особливими освітніми потребами [38, с.211].

А. Капаті в своїх наукових доробках виділяє обов'язковий до використання під час проведення занять в умовах змішаного навчання для фахівців дошкільної освіти перелік інтерактивних веб-ресурсів освітніх компонент, що є необхідним для забезпечення якості навчання та спрямування на отримання фахових знань, умінь та навичок в умовах поєднання традиційного та дистанційного навчання:

- тематично направлений, фаховий контент Youtube (відео, короткі інформаційні ролики, історичні та профільні фільми-екранізації, освітні канали)

- інфографіку

- аудіо-книги та інтерв'ю з відомими спеціалістами, науковцями;

- блоги педагогів ЗВО (за освітніми компонентами) та ін [36, с.305-306].

Аналізуючи основні вимоги до організації проведення занять в умовах змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти, які були запропоновані відомими науковцями сучасності, ми дійшли до

наступних висновків – в ЗВО доцільно використовувати веб-ресурси та програмні засоби, а саме:

- Платформа Moodle – безкоштовна для здобувачів, реалізує низку можливостей кастомізації. Встановлюється лише на власний сервер ЗВО. Є безліч додаткових програм для збільшення функціоналу. Проте обов'язково потребує базових знань та навичок web-розробки.

- Освітня платформа Google Classroom – це освітній інструмент, що сприяє створенню та впорядкуванню завдань, виставленню оцінок, коментуванню і організації ефективного спілкування з здобувачами в реальному часі, або в онлайн режимі. Завдяки Google Classroom педагоги можуть організовувати проектну діяльність здобувачів, змішане навчання.

- Веб-додаток Edmodo – сайт, який є соціальною мережею схожою за функціоналом на Facebook, створює для здобувачів можливість спілкуватися з педагогом об'єднавшись навколо освітнього процесу у ЗВО.

- Онлайн платформа LearningApps.org – сервіс, дає безпосередню можливість створювати різноманітні інтерактивні вправи. Сервіс є конструктором для розробки фахових завдань з різних освітніх галузей, що використовуються під час занять у змішаному режимі та для самостійної роботи.

- Платформа Learning.ua – вміщає в себе онлайн тести та інтерактивні завдання з освітніх компонент.

- Платформа Stepik – освітнє середовище, та конструктор для створення онлайн-курсів та занять.

- Хмарні сервіси (Office365, Google) для групової роботи здобувачів та педагога [44 с.99].

У випадку дотримання усіх зазначених вимог для організації проведення занять у змішаному режимі для майбутніх вихователів

виникають наступні зміни: освітня діяльність набуває екстериторіального характеру, поєднується асинхронний та синхронний тип взаємодії учасників освітнього процесу: педагог – здобувач, здобувач – здобувач, здобувач – навчальна група; до освітньої діяльності залучають спеціалістів із дошкільної галузі; одночасно з вивченням теоретичної частини проходить і практичне оволодіння інструментами ІКТ – створюються додаткові умови для впровадження засобів ІКТ в освітні системи тощо.

Отже, проведення занять в форматі змішаного навчання покликане допомагати в глобалізації освітнього простору. Виконуючи вимоги, що поставлені до проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх вихователів освіта стає більш ефективною, відбувається доповнення звичних форм освітньої діяльності. До педагога, що проводить заняття в змішаному режимі ставляться **певні вимоги**: постійний фідбек з здобувачами, як особисто, так і дистанційно; об'єктивна оцінка усіх майбутніх фахівців; встановлений чіткий графік консультаційних робіт в режимі онлайн та оффлайн; створена атмосфера психологічної безпеки. Синтез оффлайн та онлайн форм проведення занять виступає засобом епізодичного вирішення нагальних проблем, дає змогу в один час з гнучкістю часових ресурсів та фаховою спрямованістю освітніх компонент, формуванням знань, умінь та навичок роботи з більшістю освітніх компонент забезпечити зручність процесу здобуття освіти.

РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. Аналіз сучасного стану організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти

Зміни у соціальному середовищі впливають на оновлення вимог до особистості в різних сферах життєдіяльності, а також до «створення і розширення інформаційного простору на основі глобальних комп'ютерних мереж інформаційних технологій, ставлять перед системою освіти принципово нову задачу підготовки конкурентоздатних фахівців, які готові до професійного саморозвитку, до успішного просування по кар'єрним сходам» [25, с.99].

Пандемія COVID-19 та введення карантинних заходів у 2020-2021 роках актуалізували питання про стан організації проведення занять у режимі змішаного навчання в закладах вищої освіти. На початку карантинних заходів у закладах вищої освіти популярним був формат дистанційного навчання, яке не є універсальною формою та сприяло поширенню змішаного формату освітнього процесу.

Дослідниця Л. Пермінова зазначає, що «використання комп'ютерних технологій дає можливість у навчальному процесі організувати неперервне і ґрунтовне засвоєння навчального матеріалу; у навчальній практиці більше застосовують комп'ютерні технології як допоміжний засіб навчання в комплексі з іншими засобами, що значно інтенсифікує процес навчання» [25, с.100]. Погоджуємось, що ІКТ технології є допоміжним засобом для ефективної реалізації освітнього процесу, а не єдиним.

З метою визначення сучасного стану організації проведення занять у режимі змішаного навчання в закладах вищої освіти нами було проведено дослідження на базі педагогічного факультету Херсонського державного університету. Учасниками анкетування та інтерв'ювання були здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (загалом 89 осіб – 22 особи 1 курсу, 26 осіб 2 курсу, 19 осіб 3 курсу та 22 особи 4 курсу навчання).

Під час анонімного анкетування (Додаток А) респондентам було запропоновано питання, чи розуміють вони сутність поняття «змішане навчання». Ствердну відповідь надали 87% здобувачів, 13% зазначили, що розуміють частково (рис.2.1.).

Рис. 2.1. Розуміння сутності поняття «змішане навчання».

Також під час анкетування встановлено, що заняття з психолого-педагогічних дисциплін в змішаному режимі проводять щодня (зазначили 26% респондентів), 1-2 рази на тиждень (57%) та 1-2 рази на місяць (17%).

Здобувачам було запропоновано питання, «В яких випадках Ви використовуєте засоби ІКТ для вивчення фахових дисциплін?». За результатами анкетування 38% здобувачів зазначили, що використовують засоби ІКТ під час підготовки до занять; 53% – під час

занять та 9% – для самоопрацювання матеріалу з фахової дисципліни (рис.2.2.).

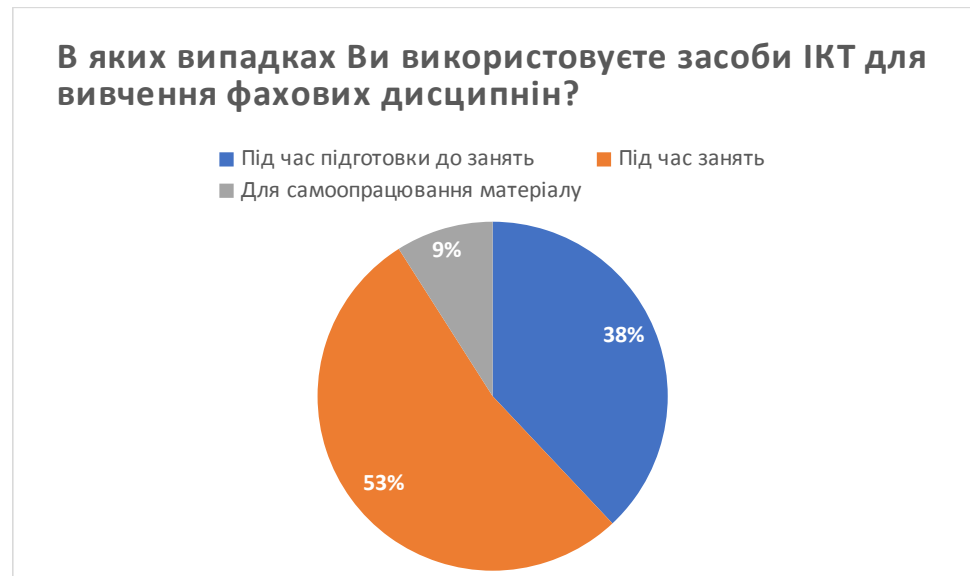

Рис. 2.2. Розподіл використання засобів ІКТ для вивчення фахових дисциплін

Здобувачі у результаті анкетування зазначили, що викладачі для розвитку фахових компетенцій використовують у змішаному режимі модель ротації (14%), модель гнучкості (12%), модель самостійної роботи (31%) та модель віртуалізованого навчання (23%). Зазначимо, що такі показники свідчать про потребу поглиблення знань викладачів щодо моделей змішаного навчання та, можливо, проведення додаткових заходів з цієї тематики – тренінгів, вебінарів та ін.

За результатами анкетування 88% опитуваних вважають, що проведення занять в змішаному режимі істотно полегшує підготовку майбутнього фахівця дошкільної освіти, а 12% стверджують протилежне (рис.2.3).

Зазначимо, що відповіді на питання «Чи створені в ЗВО умови для проведення занять в змішаному режимі?» 100% ствердні. Здобувачі вважають, що освітнє середовище ХДУ дозволяє реалізовувати навчання у змішаному форматі. Так само 100% опитуваних зазначили, що в

Херсонському державному університеті створений інтерактивний освітній простір для майбутніх вихователів.

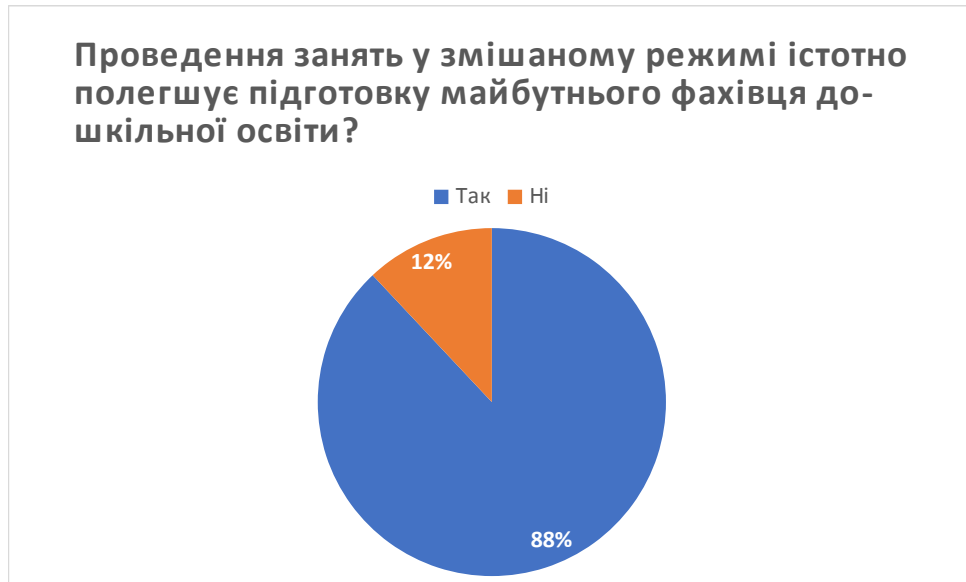

Рис. 2.3. Вплив занять в змішаному режимі на підготовку майбутнього фахівця дошкільної освіти

Також під час анкетування здобувачам були запропоновані відкриті питання: «Які умови можна виділити для вдалого проведення занять в змішаному режимі навчання?», «Які форми роботи з здобувачами Ви бажали би бачити для ефективного навчання майбутніх фахівців дошкільної освіти?» та «Які методи роботи з здобувачами Ви порекомендували б для ефективного проведення занять в змішаному режимі?». Аналіз відповідей дає змогу зробити висновок, що існують спільні думки здобувачів на різних етапах (курсах) навчання. Наприклад, до умов, що дозволяють зробити проведення занять в змішаному режимі навчання вдалим, здобувачі відносять «наявність знань щодо ІКТ», «відсутність технічних проблем», «наявність стабільного інтернет-з'єднання», «вмотивованість студентів», «правильний розподіл часу», «зацікавлення з боку викладача», «використання новітніх методів», «використання проєктних технологій» та ін. Здобувачі зазначили, що для ефективного навчання майбутніх

фахівців дошкільної освіти варто використовувати «групову роботу» та за можливості позбавитися «онлайн-навчання» або використовувати цей формат лише у поєднанні з офлайн-навчанням.

Респонденти зазначили, що навчання в форматі змішаного навчання майбутніх вихователів є здебільшого позитивним (91%), негативним (2%) та варіант «інше» (7%) – «можливе лише за умови ефективного планування та розподілу часу між офлайн та онлайн-навчанням».

Отже результати анкетування та інтерв'ювання свідчать, що більшість респондентів розуміють сутність поняття «змішане навчання» (87%). За результатами анкетування 38% здобувачів зазначили, що використовують засоби ІКТ під час підготовки до занять; 53% – під час занять та 9% – для самоопрацювання матеріалу з фахової дисципліни. Встановлено, що викладачі для розвитку фахових компетенцій використовують у змішаному режимі модель ротації (14%), модель гнучкості (12%), модель самостійної роботи (31%) та модель віртуалізованого навчання (23%). На нашу думку, такі показники свідчать про потребу поглиблення знань викладачів щодо моделей змішаного навчання та, можливо, проведення додаткових заходів з цієї тематики – тренінгів, вебінарів та ін. За результатами анкетування 88% опитуваних вважають, що проведення занять в змішаному режимі істотно полегшує підготовку майбутнього фахівця дошкільної освіти, а 12% стверджують протилежне. Зазначимо, що 100% здобувачів вважають, що в Херсонському державному університеті створені умови для проведення занять в змішаному режимі та що в ХДУ створений інтерактивний освітній простір для майбутніх вихователів.

2.2. Психолого - педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти

Режим змішаного навчання дозволяє розширити можливості освітнього процесу, підвищує перспективи мобільності. «На основі поєднання традиційних педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання вдається значно ефективніше розвинути і примножити природні задатки і здібності людини; використання цих технологій у процесі навчання створює додаткові умови і спричиняє появу нових цілей та оновлення змісту освіти, дає змогу досягти значно більших результатів навчальної діяльності, забезпечити для кожного учня, студента формування і розвиток їхньої власної освітньої траєкторії» [1, с.432].

На основі анкетування та інтерв'ювання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта та спостережень, а також на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури визначимо психолого - педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Здобувачі зазначали умови технічного та матеріального характеру («відсутність технічних проблем», «наявність стабільного інтернет-з'єднання» та ін.). Окрім цього до необхідних умов проведення занять у змішаному форматі відносили знаннєвий компонент та навички ІКТ («знання щодо використання ІКТ», «навички користування ІКТ – і для студентів, і для викладачів»), тобто ІКТ компетентність.

На підставі вище наведених відповідей респондентів визначимо психолого-педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти:

1. Наявність матеріально-технічної бази, яка дозволяє реалізовувати формат змішаного навчання;

2. ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу;
3. Сприятливе освітнє середовище, що забезпечує інформаційну та консультаційну підтримку;
4. Постійний моніторинг потреб здобувачів щодо організації та реалізації формату змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти.

У дослідженнях Н. Морзе визначено такі цілі використання засобів ІКТ в освітньому процесі: реалізація соціального замовлення, яку обумовлює процес інформатизації; підготовка майбутніх фахівців, здатних за допомогою ІКТ задовольняти власні пізнавальні інтереси; підготовка професіоналів, здатних вдало функціонувати в умовах інформаційного суспільства; естетичне виховання (засобами відео- та аудіо-фрагментів, мультимедійних засобів та ін.); розвиток здатностей здійснювати науково-дослідну діяльність, здібностей приймати самостійні рішення, ставити цілі та досягати їх. Також автор вважає, що використання ІКТ сприяє «інтенсифікації навчального процесу, підвищенню ефективності і якості навчання за рахунок застосування інформаційних технологій, поглибленню міжпредметних зв'язків в результаті використання сучасних засобів обробки інформації при рішенні завдань з різних предметів» [17, с.276-279]. Зазначимо, що дані положення є актуальними і для змішаного формату навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти, адже використання ІКТ розширює можливості та перспективи взаємодії учасників освітнього процесу.

Нами було здійснено спробу розробити SWOT-аналіз процесу реалізації змішаного навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти (Табл.2.1.).

Зазначимо, що використання сильних сторін частково може

забезпечити нейтралізацію загроз (наприклад, підвищення рівня ІКТ компетентності сприяє ефективному використанню більшої кількості гаджетів – у випадку, коли на стаціонарному комп'ютері зникне інтернет або вдома у студентки вимкнуть світло, є можливість під'єднатися з мобільного телефону). Однак повністю убезпечити від загроз (швидкоплинність сучасних вимог до учасників освітнього процесу; незаплановані проблеми технічного характеру) можливості та сильні сторони не можуть, тому це питання потребує поглибленого вивчення.

Таблиця 2.1.

SWOT-аналіз процесу реалізації змішаного навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти

Сильні сторони	Слабкі сторони
Мобільність учасників освітнього процесу; Залучення спеціалістів з інших закладів без витрат на пересування; Підвищення ІКТ компетентності.	Нестабільність інтернет-з'єднання деяких учасників освітнього процесу; Відсутність матеріальної технічної бази поза університетом – вдома у студентів.
Можливості	Загрози
Стимулювання та мотивація викладачів вдосконалювати та оновлювати навчальні матеріали; Залучення зовнішнього фінансування (проекти, гранти та ін).	Швидкоплинність сучасних вимог до учасників освітнього процесу; Незаплановані проблеми технічного характеру.

SWOT-аналіз процесу реалізації змішаного навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців

дошкільної освіти засвідчує, що сильні сторони переважають над слабкими, однак існують додаткові загрози та можливості використання формату змішаного навчання. Виявлені слабкі сторони не є критичними. Тому реалізація змішаного формату в освітньому процесі закладів вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти є достатньо обґрунтованим та перспективним напрямом.

Отже, на основі анкетування та інтерв'ювання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта та спостережень, а також на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури ми визначили психолого-педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти: наявність матеріально-технічної бази, яка дозволяє реалізовувати формат змішаного навчання; ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу; сприятливе освітнє середовище, що забезпечує інформаційну та консультаційну підтримку; постійний моніторинг потреб здобувачів щодо організації та реалізації формату змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Нами було здійснено спробу розробити SWOT-аналіз процесу реалізації змішаного навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, результати якого засвідчують, що сильні сторони переважають над слабкими, однак існують додаткові загрози та можливості використання формату змішаного навчання. Реалізація змішаного формату в освітньому процесі закладів вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти є достатньо обґрунтованим та перспективним напрямом.

РОЗДІЛ III ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ В РЕЖИМІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. Експериментальна перевірка психолого-педагогічних умов організації занять в режимі off-line

Комбінування офлайн та онлайн навчання дозволяє використовувати сильні сторони кожного формату задля досягнення педагогічної мети та вирішення навчальних завдань. В цьому випадку здобувачі мають можливості навчитися керувати власною освітньою траєкторією, процесом навчання, бути мобільними, розвивати власну мотивацію та навчитися ефективно розподіляти час.

Змішане навчання спрямоване допомогти викладачу надати змогу кожному здобувачу досягнути найвищого рівня навчальної майстерності та досконалості [6].

Також студенти мають можливість використовувати онлайн-сервіси для підготовки до занять, виконання домашніх завдань або безпосередньо на самих заняттях. В Херсонському державному університеті більшість здобувачів використовують платформу KSU.online (Moodle), яка дозволяє ефективно вибудовувати освітній процес в будь якому форматі навчання (цьому сприяє зручна структура та наповнюваність платформи, її змістовність). На педагогічному факультеті популярними є внутрішні креативні проєкти у форматі WEB-мультимедіа енциклопедій (наприклад, WEB-мультимедіа енциклопедія з дошкільної педагогіки для здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта) [46]. «Використання змішаної моделі освіти у процесі ІКТ-підготовки майбутніх учителів сприяє не тільки підвищенню їх ІКТ-компетентності (на рівні користувача), а й дозволяє показати

ефективність використання сучасних ІКТ в їх майбутній професійній діяльності, підвищити мотивацію до формування власної професійної ІКТ-компетентності» [6].

У результаті досліджень нами було визначено психолого-педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти:

1. Наявність матеріально-технічної бази, яка дозволяє реалізовувати формат змішаного навчання;
2. ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу;
3. Сприятливе освітнє середовище, що забезпечує інформаційну та консультаційну підтримку;
4. Постійний моніторинг потреб здобувачів щодо організації та реалізації формату змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти.

Проаналізуємо доцільність цих умов для організації занять в режимі off-line. Перша умова «наявність матеріально-технічної бази, яка дозволяє реалізовувати формат змішаного навчання» є специфічною, однак не заперечує існування освітнього середовища для реалізації offline-навчання. Навпаки – наявність такої матеріально-технічної бази сприяє використанню мультимедійного забезпечення на заняттях, фрагментарної імплементації ІКТ технологій в очне навчання.

Друга умова «ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу» також є сприятливою обставиною для реалізації будь-якого формату освітнього процесу, оскільки позитивно впливає на особистісні якості здобувачів та викладачів, задоволення пізнавального інтересу, використання додаткових ресурсів.

Реалізація умови «сприятливе освітнє середовище, що забезпечує інформаційну та консультаційну підтримку» є обов'язковою для offline-навчання, оскільки охоплює питання задоволення освітніх інтересів

здобувачів. Особливої уваги потребує умова «постійного моніторингу потреб здобувачів щодо організації та реалізації формату змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти», якій найефективніше сприяє систематичне проведення анонімних анкетувань з подальших розглядом результатів та пропозицій.

На даний момент всі зазначені умови реалізовано в освітньому процесі Херсонського державного університету загалом та педагогічного факультету зокрема. Підтвердженням цього є результати експериментального дослідження, під час якого 100% здобувачів зазначили, що в Херсонському державному університеті створені умови для проведення занять в змішаному режимі та що в ХДУ створений інтерактивний освітній простір для майбутніх вихователів. Оскільки більшість респондентів розуміють сутність поняття «змішане навчання» (87%) та використовують засоби ІКТ в освітньому процесі (38% здобувачів зазначили, що використовують засоби ІКТ під час підготовки до занять; 53% – під час занять та 9% – для самоопрацювання матеріалу з фахової дисципліни), маємо підстави говорити про високий рівень сформованості ІКТ-компетентності. За результатами експериментального дослідження встановлено, що 88% опитуваних вважають проведення занять в змішаному режимі сприятливим для підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти, отже всі зазначені психолого-педагогічні умови проведення занять виконано.

Отже, комбінування офлайн та онлайн навчання дозволяє використовувати сильні сторони кожного формату задля досягнення педагогічної мети та вирішення навчальних завдань. В Херсонському державному університеті до впровадження дистанційного та змішаного навчання вже були розроблені та впроваджені платформа KSU.online та внутрішні креативні проєкти у форматі WEB-мультимедіа енциклопедій (наприклад, WEB-мультимедіа енциклопедія з дошкільної педагогіки

для здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта), які зарекомендували себе ефективним інструментом здійснення освітнього процесу. У результаті досліджень нами було проаналізовано доцільність психолого-педагогічних умов проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти для реалізації навчання в offline-навчанні. В результаті ґрунтовного аналізу ми дійшли висновків, що зазначені вище умови сприяють розширенню можливостей кожного формату навчання та дозволяють реалізувати потенціал кожного здобувача, що підтверджено на прикладі освітнього середовища Херсонського державного університету.

3.2. Методичні рекомендації для організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти

Під час вивчення психолого-педагогічної літератури ми дійшли висновку, що організація проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти має специфічні характеристики, які слід враховувати на всіх етапах освітнього процесу. На етапі планування освітнього процесу обов'язковим є добір програмного забезпечення для реалізації змішаного навчання та ознайомлення з ним здобувачів, а також «практика запровадження засобів інформаційних технологій, що склалася в освітньому процесі припускає їх конструювання під час вивчення будь-якої дисципліни з навчального плану підготовки студентів» [25, с.100].

Зазначимо, що попри поширення дистанційного та змішаного навчання у 2021 році «не існує цілісної дидактичної концепції створення електронних освітніх ресурсів для ЗВО; першочерговим завданням в контексті побудови такої концепції є дослідження причин (факторів), від

яких залежить ефективність формування електронних освітніх ресурсів» [26, с.267].

Використання ІКТ є пріоритетним напрямом удосконалення системи освіти, що «дає змогу забезпечити подальше вдосконалення освітнього процесу, доступність, ефективність освіти» [24, с.45].

Інтерв'ювання здобувачів та викладачів дає підстави вважати, що можливості змішаного навчання позитивно впливають та результативність проведених занять, здатні мотивувати до навчання під час самостійної підготовки.

Для забезпечення змішаного формату навчання необхідні ресурси дисциплін (програм освітніх компонент), які можуть містити:

- методичні рекомендації для організації проведення занять в режимі змішаного навчання;
- документи планування освітнього процесу (навчальні програми, силабуси, розклади занять);
- відео- та аудіозаписи занять;
- чіткі рекомендації для виконання завдань практичних занять з відповідним списком рекомендованих джерел;
- тестові завдання, контрольні, підсумкові;
- інші ресурси.

В результаті аналізу психолого-педагогічної літератури та експериментального дослідження нами було сформульовано методичні рекомендації для організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти:

1. У дистанційному форматі деякі методи та елементи традиційного навчання працюють менш ефективно, тому доцільним є поєднання онлайн та офлайн навчання з добром методів відповідно до кожного режиму.
2. Планування є важливим чинником ефективності змішаного

навчання, адже використання ІКТ може потребувати додаткових ресурсів часу, простору, матеріально технічної бази.

3. Викладачеві доцільно вдосконалити критерії оцінювання та форми контролю, адже впровадження фрагментів дистанційного навчання вносить свої корективи в актуальність проблеми академічної доброчесності учасників освітнього процесу.
4. Доцільно використовувати 1-2 основних платформи віддаленого зв'язку та декілька додаткових ресурсів. Використання великої кількості платформ може заплутати здобувачів.
5. Необхідно створити ефективний комунікативний простір, де всі учасники освітнього процесу зможуть взаємодіяти, отримувати інформаційну та консультаційну підтримку.
6. Перед використанням нового інструменту дистанційного/змішаного навчання необхідно ознайомитись з ним до заняття, щоб ефективно розподілити час.
7. Важливою залишається інтерактивність процесу та можливість учасників бути креативними.
8. Ефективною є наявність всіх необхідних матеріалів, навчально-методичного забезпечення на одному ресурсі (наприклад, платформа KSU.online або WEB-мультимедіа енциклопедія з дошкільної педагогіки для здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта).

Отже, організація проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти має специфічні характеристики, які слід враховувати на всіх етапах освітнього процесу. В результаті аналізу психолого-педагогічної літератури та

експериментального дослідження нами було сформульовано методичні рекомендації для організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти, які стосуються планування освітнього процесу, початкових етапів організації змішаного навчання, забезпечення наукового-методичними матеріалами, врахування наявних ресурсів та рівня сформованості ІКТ-компетентності всіх учасників освітнього процесу.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження ми дійшли наступних висновків:

1.Проведений аналіз психолого-педагогічної літератури дав можливість нам розкрити особливості організації й проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти.

В нашому дослідженні організація й проведення занять в режимі аудиторного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти в розглядається як процес формування знань, умінь та навичок, що відбувається через безпосередню взаємодію між викладачами ЗВО та здобувачами освіти, така форма навчання вимагає використання методів, прийомів та форм організації навчання, що будуть задовольняти освітні потреби майбутніх вихователів. Водночас проведення занять на базі віртуального освітнього середовища – це активний процес освітньої діяльності, в якому базовими носіями навчальної інформації є електронні освітні ресурси, а комунікація між педагогами та здобувачами реалізується за допомогою засобів ІКТ. Тобто, впровадження в систему підготовки такої форми організації навчання майбутніх вихователів дозволяє педагогам побудувати гнучкий зорієнтований на здобувача освітній процес, по-перше, беручи до уваги персональні якості здобувачів, по-друге, використовуючи можливості інформаційно-комп'ютеризованого освітнього середовища. Формат проведення занять в умовах синтезу оффлайн та онлайн навчання сприяє збільшенню освітніх можливостей кожного здобувача, сприяє інтерактивному фідбеку між педагогами та здобувачами не лише дистанційно, а й очно з використанням різноманітних методів та засобів навчання. В перспективі розвиток організації проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти може стати пріоритетним напрямком трансформації системи вищої

освіти, оскільки це сприяє підвищенню рівня ефективності освітнього процесу, що здійснюється шляхом об'єднання методик оффлайн та онлайн навчання.

2. Проаналізувавши сучасні вимоги для ефективної та якісної організації проведення занять у майбутніх вихователів в режимі змішаного навчання ми дійшли висновку, що дуже **важливо підтримувати постійний зв'язок з здобувачем освіти**, адже сучасний стиль навчання прагне до індивідуалізації. Під час аудиторного навчання усі здобувачі мають можливість задати викладачу питання й одразу отримати відповідь, що також реалізовано у форматі змішаного навчання та визначає його перевагу над дистанційним. До педагога, що проводить заняття в змішаному режимі ставляться **певні вимоги**: постійний фідбек з здобувачами, як особисто, так і дистанційно; об'єктивна оцінка усіх майбутніх фахівців; встановлений чіткий графік консультаційних робіт в режимі онлайн та оффлайн; створена атмосфера психологічної безпеки. Важливо створити позитивний настрій, який буде сприяти емоційному піднесенню. Майбутній вихователь має бути впевнений, що його педагог не контролер, а людина, яка завжди допоможе у разі необхідності. проведення занять в форматі змішаного навчання покликане допомагати в глобалізації освітнього простору. Виконуючи вимоги, що поставлені до проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх вихователів освіта стає більш ефективною, відбувається доповнення звичних форм освітньої діяльності. Синтез оффлайн та онлайн форм проведення занять виступає засобом епізодичного вирішення нагальних проблем, дає змогу в один час з гнучкістю часових ресурсів та фаховою спрямованістю освітніх компонент, формуванням знань, умінь та навичок роботи з більшістю освітніх компонент забезпечити зручність процесу здобуття освіти.

3. З метою визначення сучасного стану організації проведення занять у режимі змішаного навчання в закладах вищої освіти нами було проведено дослідження на базі педагогічного факультету Херсонського державного університету. Учасниками анкетування та інтерв'ювання були здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта (загалом 89 осіб). Результати проведеного анкетування та інтерв'ювання свідчать, що більшість респондентів розуміють сутність поняття «змішане навчання» (87%). За результатами анкетування 38% здобувачів зазначили, що використовують засоби ІКТ під час підготовки до занять; 53% – під час занять та 9% – для самоопрацювання матеріалу з фахової дисципліни. Встановлено, що викладачі для розвитку фахових компетенцій використовують у змішаному режимі модель ротації (14%), модель гнучкості (12%), модель самостійної роботи (31%) та модель віртуалізованого навчання (23%). На нашу думку, такі показники свідчать про потребу поглиблення знань викладачів щодо моделей змішаного навчання та, можливо, проведення додаткових заходів з цієї тематики – тренінгів, вебінарів та ін. За результатами анкетування 88% опитуваних вважають, що проведення занять в змішаному режимі істотно полегшує підготовку майбутнього фахівця дошкільної освіти, а 12% стверджують протилежне. Зазначимо, що 100% здобувачів вважають, що в Херсонському державному університеті створені умови для проведення занять в змішаному режимі та що в ХДУ створений інтерактивний освітній простір для майбутніх вихователів.

4. На основі анкетування та інтерв'ювання здобувачів, спостережень, а також на підставі аналізу психолого-педагогічної літератури ми визначили психолого-педагогічні умови проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти: наявність матеріально-технічної бази, яка дозволяє реалізовувати

формат змішаного навчання; ІКТ компетентність всіх учасників освітнього процесу; сприятливе освітнє середовище, що забезпечує інформаційну та консультаційну підтримку; постійний моніторинг потреб здобувачів щодо організації та реалізації формату змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти. Нами було здійснено спробу розробити SWOT-аналіз процесу реалізації змішаного навчання в освітньому процесі закладу вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти, результати якого засвідчують, що сильні сторони переважають над слабкими, однак існують додаткові загрози та можливості використання формату змішаного навчання. Реалізація змішаного формату в освітньому процесі закладів вищої освіти з метою підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти є достатньо обґрунтованим та перспективним напрямом.

5. Комбінування офлайн та онлайн навчання дозволяє використовувати сильні сторони кожного формату задля досягнення педагогічної мети та вирішення навчальних завдань. В Херсонському державному університеті до впровадження дистанційного та змішаного навчання вже були розроблені та впроваджені платформа KSU.online та внутрішні креативні проєкти у форматі WEB-мультимедіа енциклопедій (наприклад, WEB-мультимедіа енциклопедія з дошкільної педагогіки для здобувачів освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта), які зарекомендували себе ефективним інструментом здійснення освітнього процесу. У результаті досліджень нами було проаналізовано доцільність психолого-педагогічних умов проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти для реалізації навчання в offline-навчанні. В результаті ґрунтовного аналізу ми дійшли висновків, що зазначені вище умови сприяють розширенню можливостей кожного формату навчання та дозволяють реалізувати

потенціал кожного здобувача, що підтверджено на прикладі освітнього середовища Херсонського державного університету.

6. Організація проведення занять в режимі змішаного навчання для майбутніх фахівців дошкільної освіти має специфічні характеристики, які слід враховувати на всіх етапах освітнього процесу. В результаті аналізу психолого-педагогічної літератури та експериментального дослідження нами було сформульовано методичні рекомендації для організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти, які стосуються планування освітнього процесу, початкових етапів організації змішаного навчання, забезпечення наукового-методичними матеріалами, врахування наявних ресурсів та рівня сформованості ІКТ-компетентності всіх учасників освітнього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Биков В.Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. К. : Атака, 2008. 684 с.
2. Бродська Л.В. Педагогічна підготовка в контексті сучасних вимог до професійної готовності майбутніх учителів Вісник Запорізького національного університету. 2008. № 1. С.34–39.
3. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич: Коло, 2006. 326 с.
4. Галус О. М. Індивідуалізація навчання в контексті адаптації студентів до пізнавальної діяльності у педагогічному ВНЗ. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Житомир, 2005. №20. 71-74 с.
5. Даниско О., Семеновська Л. Генеза та сучасний зміст поняття змішаного навчання в зарубіжній педагогічній теорії і практиці. Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. Том 65. №3. С. 1–11
6. Дядичева І. В. Підвищення мотивації студентів при дистанційній формі навчання. Електронні засоби та дистанційні технології для навчання протягом життя. Тези доповідей ІХ Міжнародної науково-методичної конференції. Суми, 2013. № 1. С.52-53
7. Жалдак М. І. Оцінювання якості програмних засобів навчального призначення для загальноосвітніх навчальних закладів: монографія. К.: Педагогічна думка, 2012. 132 с.
8. Золотарьова О., Брежнева-Єрмоленко О. Підготовка викладацького складу вищих навчальних закладів України до широкого впровадження форм і методів дистанційної освіти .Філософія освіти. 2015.№1(16). С. 231–241.

9. Іващенко М., Бикова Т. SWOT-аналіз процесу впровадження змішаного навчання в закладах вищої освіти. *OpenEdu* **2018**, 107-115. DOI: <https://doi.org/10.28925/2414-0325.2018.5.107115>.
10. Коваль М. В. Електронне дистанційне і комбіноване навчання у львівських вищих освітніх закладах. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2006. № 1. С. 199-203.
11. Коротун О. В. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти. Інформаційні технології в освіті. 2016. Вип. 3. С. 117-129. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2016_3_11
12. Кухаренко В.М. Змішане навчання. Вебінар. URL: <http://www.wiziq.com/online-class/2190095-intel-blended> (дата звернення – 08.09.2021).
13. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання. Умови застосування. Дистанційний курс. Харків: Торсінг. 2001. 320 с.
14. Лодатко Є.О. Моделювання педагогічних систем і процесів. Слов'янськ : СДПУ, 2010. – 148 с.
15. Львов М. С. Тенденції розвитку освітніх інформаційно-комунікативних технологій. URL: http://www.ite.kspu.edu/webfm_send/544 (дата звернення – 03.09.2021).
16. Максимюк С.П. Педагогіка : Навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.
17. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. К. : Вид. група ВНУ, 2006. – 298 с.
18. Морзе Н.В. Підготовка педагогічних кадрів до використання комп'ютерних телекомунікацій. Сб. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. Вип. 6, Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2003. с. 12-25.

19. Муращенко Т.В. Змішане та дистанційне навчання як спосіб доступу до якісної освіти. *OpenEdu* **2017**, 283-287. DOI:<https://doi.org/10.28925/2414-0325.2017.3.28387>.
20. Олійник Т. О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій для оцінювання рівня навчальних досягнень студентів ВНЗ. Інформаційні технології і засоби навчання. 2013. №3 (30).
21. Організація освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання у 2020/2021 навчальному році : методичні рекомендації / За заг. ред. В. І. Шуляра. – Миколаїв : ОІППО, 2020. – 108 с. URL: <https://moippo.mk.ua/wp-content/uploads/2020/08/%D0%9C%D0%90%D0%9A%D0%95%D0%A2%D1%82%D0%B8%D1%82%D1%83%D0%BB.pdf> (дата звернення – 17.08.2021).
22. Педагогічні аспекти відкритого дистанційного навчання / за ред О.О. Андрєєва, В.М. Кухаренка / Монографія: наукове видання. Харків: «Міськдрук», 2013. 212 с.
23. Петухова Л. Є., Співаковський О. В. Актуальні питання формування інформатичних компетентностей майбутніх учителів початкових класів. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2011. №1. с. 7-11
24. Пермінова Л. Електронний підручник як засіб дидактичної підготовки студента в умовах освітнього середовища університету. Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 2018. С. 42–52
25. Пермінова Л. А. Інформаційно-комунікаційні технології у процесі формування конкурентоздатності майбутнього вчителя початкової школи. Інформаційні технології в освіті. 2016. Вип. 1. С. 99-113.
26. Перхун Л. П. Дидактичні фактори формування електронних освітніх ресурсів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2010. № 3 (5). С. 262–268.

27. Прокопенко І. Ф. Педагогічні технології : 2-е вид. Х.: Колегіум, 2006. 224 с.
28. Рашевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. Львів: Вид. Львівської політехніки, 2014. 168 с.
29. Рекомендації щодо впровадження змішаного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2020/zmyshene%20navchanny/zmishanonavchannia-bookletsreads-2.pdf> (дата звернення – 12.09.2021).
30. Розина І. Н. Педагогическая компьютерно-опосредованная коммуникация как прикладная область коммутативных исследований. *Educational Technology & Society*. 2005. № 8 (2). С. 257–264
31. Рябова З.В. Маркетингові дослідження в управлінні навчальним закладом. 2010. URL: <http://tme.uuo.edu.ua/docs/5/11ryameo.pdf> (дата звернення 27.09.2021).
32. Сисоєва С.О. Професійна підготовка викладача-тьютора: теорія і методика: навч.-метод. Посібник. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Київський університет імені Бориса Грінченка, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького. К.; Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2011. 280 с.
33. Смешанное обучение: ведущие образовательные технологии современности. URL: <http://doc4web.ru/pedagogika/smeshannoe-obuchenie-veduschieobrazovatelnie-tehnologii-sovreme.html> (дата звернення – 08.09.2021).
34. Сойчук Р. Л. Інформаційно-комунікаційні технології у виховному процесі та сучасне підростаюче покоління: погляд на проблему. *Інноватика у вихованні*. 2016. Вип. 4, с. 220-230. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2016_4_27. (дата звернення: 18.09.2021).

35. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. 284 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/23536/3/Kukharenko_Teoriia_ta_praktyka_2016.pdf (дата звернення – 22.07.2021).
36. Триус Ю. В. Комбіноване навчання як інноваційна освітня технологія у вищій школі. Теорія та методика електронного навчання : збірник наукових праць. Випуск III. Кривий Ріг, 2012. 299-308 с.
37. Тягло О.В. Деякі особливості інтелектуальної активності людини «швидкого» світу». Вісник ХНУ ім. В.Н. Каразіна, №992. Харків: ХНУ 2012. URL: http://wwwphilosophy.univer.kharkov.ua/ua/kafedra/staff_tpf/visnyk/visnyk_992.pdf (дата звернення - 19.06.2021).
38. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. К.: Видавничий центр «Академія», 2002. 528 с.
39. Чепуренко Я.О. Навчально-методичний комплекс як вид навчального видання.Актуальні проблеми теорії соціальних комунікацій: [матеріали науково-звітної конференції викладачів кафедри журналістики Інституту української філологіїта літературної творчості ім. А.Малишка НПУ ім.М.П.Драгоманова: збірник наукових доповідей]. Вип.ІІІ. Київ: Ореол-сервіс, 2013. С. 7–14.
40. Як технічно організувати дистанційне навчання – покрокова інструкція. Нова українська школа: URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-tehnicno-organizuvaty-dystantsijne-navchannya-pokroкова-instruktsiya/> (дата звернення: 06.12.2020).

41. Blended Learning. The Clayton Christensen Institute. URL: <http://goo.gl/AL3IPN> (дата звернення – 11.09.2021).
42. Blending Learning: The Evolution of Online and Face-to-Face Education from 2008–2015 / A. Powell, J. Watson, P. Staley and other. Promising practices in blended and online learning. 2015 p. 20
43. Blended Learning: 10 Trends. URL: <http://www.dreambox.com/blog/blended-learning-10-trends> (дата звернення – 10.07.2021).
44. Collis B. Flexible learning in a digital world: experiences and expectations. London, GB : Kogan Page Limited, 2001. P. 99–101
45. Jennifer Hofmann Top 10 Challenges of Blended Learning (And Their Solutions!). URL: <http://blog.insynctraining.com/top-10-challenges-ofblended-learning> (дата звернення – 17.09.2021).
46. Spivakovsky A., Petukhova L., Anisimova O., Horlova A., Kotkova V., Volianiuk A., ICT as a key instrument for a balanced system of pedagogical education // CEUR Workshop Proceedings. - 2020, Volume 2740, Pages 307 – 321. 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. Volume I: Main Conference, ICTERI 2020, 6 October 2020 - 10 October 2020

ДОДАТКИ

Додаток А.

Анкета «Виявлення сучасного стану організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти»

*Для того щоб ми могли визначити рівень організації проведення занять в режимі змішаного навчання у майбутніх фахівців дошкільної освіти, дайте відповіді на такі запитання.

На якому курсі ви навчаєтесь?

- a) 1;
- b) 2;
- c) 3;
- d) 4.

1. Чи розумієте ви сутність поняття «змішане навчання»?

- A) Так;
- Б) Ні;
- В) інше.

2. Як часто для Вашої групи проводять заняття з психолого-педагогічних дисциплін в змішаному режимі:

- a) щодня;
- b) 1– 2 рази на тиждень;
- c) 1– 2 рази на місяць;
- d) не проводять.

3. Коли Ви використовуєте засоби ІКТ для вивчення фахових дисциплін:

- a) під час підготовки до занять;
- б) на заняттях;

в) для самоопрацювання матеріалу;

г) інше (вказати)

3. Які моделі занять в змішаному режимі проводять викладачі для розвитку фахових компетенцій:

А) Модель ротації;

Б) Модель гнучкості;

В) Модель самостійної роботи ;

Г) Модель віртуалізованого навчання;

4. Чи вважаєте Ви що проведення занять в змішаному режимі істотно полегшує підготовку майбутнього фахівця дошкільної освіти ?

а) так;

б) ні.

5. Чи створені в ЗВО умови для проведення занять в змішаному режимі?

а) так;

б) частково;

в) ні.

6. Чи створений в ЗВО інтерактивний освітній простір для майбутніх вихователів?

а) так;

б) частково;

в) ні.

7. Які умови можна виділити для вдалого проведення занять в змішаному режимі навчання? _____

8. Які форми роботи з здобувачами Ви бажали би бачити для ефективного навчання майбутніх фахівців дошкільної освіти: _____

9. Які методи роботи з здобувачами Ви порекомендували б для ефективного проведення занять в змішаному режимі: _____

10. На вашу думку, навчання в форматі змішаного навчання майбутніх вихователів є:

- a) позитивним;
- b) негативним;
- c) інше _____.

Додаток Б

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Літварьова Анна Дмитрівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;

принципів та правил академічної доброчесності;

нульової толерантності до академічного плагіату;

моральних норм та правил етичної поведінки;

толерантного ставлення до інших;

дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;

оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;

використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

– не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;

– не підроблювати документи;

не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;

не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки ;

– не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;

– не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;

– не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;

– не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;

– не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

19.10.2021

Анна ЛІТВАРЬОВА